

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE ZDRUŽENJE PROMETA IN ZVEZ SEKCIJA

ŠPEDITERJEV

**SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA MEDNARODNIH ŠPEDITERJEV
SLOVENIJE**

Ljubljana, 1992

Splošni pogoji poslovanja mednarodnih špediterjev Slovenije

I. VELJAVNOST POGOJEV

1. člen

Splošni pogoji veljajo za vse špeditorske posle. Štelo se bo, da sta se pogodbeni stranki sporazumeli o uporabi splošnih pogojev, če je špediter pisno sporočil svojemu naročitelju, da posluje po teh pogojih, naročitelj pa ni izrecno in pisno izključil njihove uporabe.

2. člen

Špediter je organizator odprave in dostave stvari z vsemi prevoznimi sredstvi in po vseh prevoznih poteh.

S špeditorsko pogodbo se špediter zavezuje, da bo za prevoz določene stvari sklenil v svojem imenu in na račun naročitelja, v imenu in na račun naročitelja, oziroma v svojem imenu in na svoj račun prevozno pogodbo in druge za to potrebne pogodbe ter opravil druge običajne posle in dejanja, naročitelj pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo.

Špeditorski posli so zlasti:

- dajanje strokovnih nasvetov in sodelovanje pri pogajanjih za sklenitev pogodb o mednarodni prodaji z vidika prevoza, zavarovanja, carinskih manipulacij itd.,
 - ugotavljanje najugodnejših prevoznih poti in klavzul, ki naj se uporabijo v mednarodni prodaji in mednarodnem prevozu stvari zaradi varovanja naročiteljevih interesov,
 - preskrbovanje znižanj, refakcij in drugih ugodnosti pri tujih in domačih prevoznikih
- ter drugih udeležencih, • organizacija zbirnega prometa, • organizacija multimodalnega in integralnega prevoza stvari in fizične distribucije stvari po sistemu "od vrat do vrat",
- sklepanje prevoznih pogodb v vseh vejah prevoza,
 - sklepanje pogodb o nakladanju, razkladanju, prekladanju, sortiranju, pakiranju, oziroma opravljanju teh in podobnih storitev,
 - sklepanje pogodb o uskladiščenju stvari, oziroma uskladiščenje stvari,
 - sklepanje pogodb o zavarovanju stvari,
 - zastopanje in opravljanje poslov v zvezi s carinjenjem stvari (carinsko zastopanje),
 - jemanje vzorcev, ugotavljanje količine stvari brez izdajanja certifikatov,
 - sodelovanje pri plačilu dobavljenih stvari,
 - izdajanje špeditorskih potrdil kot instrumentov pri plačilih v zunanjetrgovinskem prometu stvari ter izdajanje drugih FIATA listin,
 - izdajanje ali preskrbovanje prevoznih in drugih listin,
 - kontrola obračunske pravilnosti prevoznih listin in obračunov prevoznih in drugih stroškov,
 - ukrepanje za povrnitev škode v primerih izgube, poškodbe ali zamude pri izročitvi stvari,
 - • preskrbovanje tranzitnih dovoljenj in drugih listin, • organiziranje dodajanja ledu ter hranjenja in napajanja živih živali, • opravljanje storitev na mednarodnih sejnih, samostojnih in specialnih razstavah ter podobnih prireditvah v državi in tujini,
 - notranja špedicija,
 - drugi posli, ki so običajni v mednarodni špediciji.

II. PONUDBA

3. člen

Špediterjeva ponudba obsega le posle, ki so v njej izrecno navedeni.

4. člen

Ponudba veže samo do izteka roka, določenega za njen sprejem.

5. člen

Ponudba v obliki skupne vsote (kompletna forfaitna postavka za vse faze špedicije, oziroma prevoza), ki poleg drugega vsebuje voznino, stroške carinskega zastopanja, skladiščinno in druge podobne izdatke, velja glede na okoliščine, ki so bile v trenutku, ko je bila ponudba dana.

Stroške, ki niso zajeti s forfaitno postavko, bo naročitelj špediterju povrnil posebej.

Naročitelj ne more prenesti brez privolitve špediterja, sprejete forfaitne postavke na tretjo osebo.

III. NAROČILO (DISPOZICIJA)

6. člen

Odpravo in dostavo stvari, kakor tudi posle v zvezi z odpravo stvari, opravlja špediter na podlagi naročiteljevega naročila (dispozicije).

Naročilo vsebuje vse potrebne podatke o stvareh in njihovih lastnostih, natančna navodila glede njihove odprave in izvršitve poslov v zvezi z odpravo, kot tudi druge podatke, ki so potrebni za pravilno in pravočasno izvršitev danega naročila.

7. člen

Naročitelj mora obvestiti špediterja o takih lastnostih stvari, ki utegnejo ogrožati varnost ljudi ali dobrin ali jim prizadejati škodo.

Če so v pošiljki dragocenosti, vrednostni papirji ali druge drage stvari, mora naročitelj o tem obvestiti špediterja in mu sporočiti njihovo vrednost tedaj, ko mu jih izroči v odpravo.

8. člen

Špediter se je dolžan ravnati po naročiteljevem navodilu. Naročitelj mora obvestiti špediterja, če prenese svoje pravice iz špeditorske pogodbe na tretjo osebo. Špediter odgovarja tretji osebi v mejah obveznosti, ki jih ima do svojega naročitelja, če ni drugače dogovorjeno.

9. člen

Ko je špediterju dano naročilo, se šteje, da mu je dano tudi pooblastilo za plačilo voznin, dajatev in drugih stroškov.

Naročitelj bo špediterju pravočasno dal na razpolago potrebna sredstva za plačilo stroškov iz 1. odstavka tega člena, sicer bo trpel vse posledice.

V kolikor naročitelj napoti špediterja, da se za sredstva iz 2. odstavka tega člena obrne na naročiteljevega poslovnega partnerja, je naročitelj dolžan predhodno na to obvezati svojega poslovnega partnerja. V takem primeru bo špediter izterjal plačilo na stroške in rizik naročitelja, tako, da obdrži pravico zahtevati plačilo od naročitelja, če zaradi razlogov, na katere ne more vplivati, ne bi uspel izterjati stroškov od naročiteljevega poslovnega partnerja.

10. člen

Naročilo se praviloma daje pisno. Naročilo, ki je dano ustno, po telefonu, s telegramom ali telexom, mora biti praviloma potrjeno, če je le mogoče isti dan, najpozneje pa naslednjega delovnega dne.

Če je naročilo dano ustno, po telefonu, s telexom ali s telegramom, ni pa bilo naknadno pisno potrjeno v smislu prejšnjega odstavka, špediter ne odgovarja za škodljive posledice.

Kadar je naročilo očitno nepopolno, nejasno ali protislovno, je špediter dolžan od naročitelja pravočasno zahtevati potrebna potrdila.

Če špediter glede na okoliščine ne more dobiti potrebnega pojasnila, zadeva pa se ne da odložiti, je dolžan ravnati kot dober gospodarstvenik, varovati naročiteljeve interese in ga o tem nemudoma obvestiti.

11. člen

Naročitelj trpi vse posledice, ki nastanejo zaradi napačnega, nepopolnega, nejasnega, protislovnega in prepozno danega naročila.

12. člen

Naročitelj mora pravočasno izročiti špediterju vse potrebne listine za izvršitev naročila.

Štelo se bo, da naročitelj ni pravočasno izročil špediterju potrebnih listin tudi v tistih primerih, kadar njegov poslovni partner ni pravočasno izročil špediterju takšnih listin.

Špediter ne odgovarja za skrite nepravilnosti listin.

Vse posledice zaradi nepravilnosti listin ali nepravočasne izročitve špediterju trpi naročitelj. Špediter ni dolžan izročiti ali prevzeti stvari z dajanjem garancije.

13. člen

Špediter, ki izvršuje naročilo glede plačila naročiteljeve terjatve do prejemnika blaga, ne preizkuša utemeljenosti naloga in ne prevzema poročila.

Če prejemnik odkloni prevzem stvari, je špediter dolžan o tem obvestiti naročitelja in hkrati ukreniti vse, kar je potrebno za njihovo hrambo, dokler ne prejme naknadnega naročila.

Za storitve iz prejšnjih odstavkov bo naročitelj plačal špediterju posebno nadomestilo in mu povrnil vse stroške, ki jih je imel pri izterjavi terjatve.

14. člen

Če naročitelj spremeni naročilo, ki se je že začelo izpolnjevati, se bo špediter ravnal po spremenjenem naročilu, kolikor mu bo to mogoče, ne da bi odgovarjal za posledice, nastale s spremembo naročila.

15. člen

Če naročitelj prekliče dano naročilo, je dolžan špediterju plačati nadomestilo za že opravljene storitve, ter mu povrniti vse povzročene stroške.

IV. PREVZEM IN IZROČITEV STVARI

16. člen Špediter je sprejel stvari takoj, ko jih je prevzel

zaradi odprave. Šteje se, da je z izročitvijo stvari prevozniku opravljena izročitev stvari. Če ni drugače dogovorjeno, lahko špediter sam popolnoma ali delno opravi prevoz stvari. Če je špediter sam opravil prevoz, ima pravice in obveznosti prevoznika.

17. člen

Špediter je dolžan naročitelja obveščati o glavnih fazah transporta njegovih stvari.

18. člen

Če je naročitelj sklenil pogodbo za prevoz stvari po morju, je dolžan dogovoriti se tudi o pogojih izkrcanja in vkrcanja, ki so običajni v zadevnih lukah.

Naročitelj nosi stroške, nastale zaradi tega, ker luška organizacija ali ladjar nista izpolnila pogojev za izkrcanje in vkrcanje, ki so v luki običajni.

Naročitelj nosi tudi stroške, ki so nastali zaradi zastojev v luki, pristanišču, ranžirni in zbirni postaji ter na drugih prometnih točkah, pomanjkanja skladiščnega prostora, pomanjkanja prevoznih sredstev, čakanja ladje v luki in drugih prevoznih sredstev v pristaniščih in na železniških postajah, nadurnega dela, čakanja ob praznikih in nedeljah ter prekinitve dela zaradi slabih vremenskih razmer.

19. člen

Špediter ne odgovarja za obvestila ladjarja in njegovega agenta o gibanju in prihodu ladje, kot tudi ne za obvestila drugih prevoznikov.

Špediter je dolžan preveriti podatke v zvezi z delom ladje, zlasti podatke glede obračuna porabljenega časa za postanek in podaljšan postanek ter odgovarja za te podatke.

20. člen

Zamudnine prevoznih sredstev za tiste pošiljke pri katerih je špediter po prevoznih listinah prejemnik, in ki niso nastale po dokazani krivdi špediterja, nosi naročitelj, s pravico regresa do organizacije, ki je zamudnino povzročila.

V. PREVOZNE IN SPREMLJAJOČE LISTINE

21. člen

Glede listin, ki so potrebne za prevoz stvari, lahko špediter uporabi obstoječe tipizirane listine - obrazce, ki so običajni v posameznih vejah prevoza. V kolikor so v teh listinah klavzule, ki omejujejo ali izključujejo prevoznikovo odgovornost, špediter za te klavzule ne odgovarja.

Kadar želi naročitelj izključiti nekatere klavzule v običajnih prevoznih listinah, mora to izrecno, pismeno in pravočasno obvestiti špediterja.

Špediter je dolžan opozoriti naročitelja, kadar bi, zaradi izključitve ali dodajanja klavzul v prevoznih listinah, mogle očitno nastati škodljive posledice.

22. člen

Špediter ne preverja pravne veljavnosti pooblastila prinosnika spremljajočih listin, kakor tudi ne podpisnika naročila.

Prav tako špediter, po sprejetem naročilu ne preverja, če obstoje zakonske ali druge ovire za odpravo stvari ter če obstoje uvozne, izvozne ali tranzitne omejitve in temu podobno. Morebitni stroški, ki s tem v zvezi nastanejo, gredo v breme naročitelja.

VI. PRISPETJE POŠKODOVANE POŠILJKE IN POSTOPEK

23. člen

Če prispe v namembni kraj pošiljka, ki je vidno poškodovana ali z vidnim kosovnim primanjkljajem, je špediter, če tamkaj zastopa prejemnika, dolžan brez odlašanja obvestiti naročitelja, da so stvari poškodovane kakor tudi o vseh dogodkih, ki so za naročitelja pomembni ter ukreniti vse, kar je potrebno za obvarovanje njegovih pravic proti odgovorni osebi.

24. člen

Če špediter meni, da je v naročiteljevem interesu potrebno opraviti določena dela, in nima možnosti poprej dobiti njegovih navodil, je pooblaščen ta dela izvršiti za račun in na rizik naročitelja.

Če špediter na nekem prekladalnem kraju zastopa hkrati pošiljatelja in prejemnika, je dolžan s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika varovati interese obeh in ju obveščati o svojem delu.

25. člen

Pri generalni havariji je špediter dolžan obvestiti naročitelja o dejstvih, ki jih je izvedel.

VII. INSTRADACIJA

26. člen

Če naročilo ne vsebuje navodil o prevoznih poti, o prevoznem sredstvu in načinu odprave stvari, je špediter pooblaščen, da izbere, oziroma kombinira elemente, ki bodo za naročitelja najugodnejši.

27. člen

Kadar se stvari odpravljajo po železnici in naročitelj navede samo prebivališče prejemnika brez označbe namembne postaje, bo špediter, če nima možnosti, da bi pravočasno dobil od naročitelja potrebnih pojasnil, pošiljko napotil na tisto postajo, ki je za naročitelja najugodnejša.

V tem primeru špediter ne odgovarja za izbiro postaje.

28. člen

Kosovne pošiljke lahko špediter odpravi v zbirnem prometu, če ni prejel izrecni in pisni drugačni nalog.

Špediter je dolžan o prevzemu in odpravi stvari izdati naročitelju na njegovo zahtevo običajno špeditersko potrdilo.

Špediter ima pravico do razlike pri voznini doseženi z zbirno odpravo, vendar nima v tem primeru pravice do posebnega dodatnega plačila.

29. člen

Naročitelj bo v prodajni pogodbi, skladno s pariteto iz te pogodbe, obvezal svojega partnerja, da pri prevozu stvari upošteva navodila, ki mu jih bo dal špediter.

Špediter ne odgovarja za škodo, če se naročiteljev partner ne ravna po njegovih navodilih.

VIII. ROKI

30. člen

Špediter odgovarja za odpravni ali izročitveni rok, le če se je za to izrecno zavezal, pa še takrat le v mejah odgovornosti prevoznika in drugih udeležencev v prevozu stvari, ki jih je špediter angažiral.

31. člen

Špediter je dolžan na prekladalnem kraju ravnati vestno in pazljivo, da bi se prekladanje opravilo na najugodnejši način.

Špediter ne odgovarja za ovire in zamude pri prekladanju stvari, ki nastanejo po krivdi prevoznikov, prekladalnih in drugih organizacij ali zaradi višje sile.

Špediter ne odgovarja, če prevoznik ne postavi pravočasno prevoznih sredstev, ter za nepravočasno prispetje stvari zaradi zastojev v prometu ali drugih ovir.

IX. PREGLED PAKIRANJA

32. člen

Naročitelj oziroma njegov partner sta dolžna pakirati stvari skladno z njihovo naravo, oznakami in zahtevami prevozne poti in prevoznega sredstva.

Špediter ne odgovarja za posledice, ki bi lahko nastale, če naročitelj oziroma njegov partner ne upoštevatata določb iz te pogodbe.

Če špediter ugotovi, da stvar ni pakirana ali sicer ni pripravljena za prevoz tako, kot bi morala biti, je dolžan opozoriti naročitelja na te pomanjkljivosti.

Če bi zaradi čakanja na to, da naročitelj pomanjkljivosti odpravi, naročitelj lahko utrpel škodo, jih je špediter dolžan odpraviti sam na naročiteljev račun.

X. UGOTAVLJANJE KOLIČINE

33. člen

Če ni drugače dogovorjeno, prevzame špediter kosovne stvari le po številu kosov, a razsute stvari le po navodilih naročitelja ali po prevoznih listinah, brez odgovornosti za težo, vsebino, oziroma naravo stvari. Tehtanje, merjenje in štetje stvari in tovorkov se opravlja le po naročilu ter v primeru očitne poškodbe in primanjkljaja stvari, in sicer z zaračunavanjem stroškov ter dodatnega plačila.

Špediter lahko tehta stvari tudi pri organizaciji, ki se ukvarja s tem poslom.

XI. JEMANJE VZORCEV

34. člen

Špediter jemlje in odpravlja vzorce po naročiteljevem naročilu. Stroške jemanja, odprave in dodatnega plačila nosi naročitelj.

Špediter odgovarja le za jemanje vzorcev iz partije stvari, ki mu je bila označena.

XII. CARINJENJE

35. člen

Šteje se, da je z izdajo naročila za odpravo stvari, dan tudi nalog za carinjenje, če ni izrecno in pisno drugače dogovorjeno.

V postopku carinjenja stvari nastopa špediter v imenu in na račun naročitelja. Špediter vlaga carinske listine na podlagi naročiteljevih podatkov oziroma podatkov njegovega poslovnega partnerja. Špediter ne odgovarja, če se podatki ne bi ujemali z dejanskim stanjem. Naročitelj je dolžan povrniti špediterju s tem nastalo škodo.

Za opravljanje poslov carinskega zastopnika pripada špediterju posebno plačilo.

Nalog za carinjenje stvari ne vsebuje za špediterja obveznost, da plača za naročitelja carinske davščine.

Če kraj carinjenja ni določen v naročilu oziroma v predpisih, ga bo določil špediter.

XIII. ZAVAROVANJE

36. člen

Špediter zavaruje stvari po izrecnem naročilu za vsako posamezno odpravo. Navedba vrednosti pošiljke v naročilu se ne šteje kot naročilo za zavarovanje. Prav tako z zavarovanjem ene pošiljke ne nastane obveznost špediterja, da zavaruje vse poznejše pošiljke svojega naročitelja.

Kadar v naročilu za zavarovanje niso navedeni posebni riziki, ki naj jih zajame zavarovanje, je špediter dolžan zavarovati stvari le za osnovne transportne rizike.

Če naročitelj ni dal naročila za zavarovanje, ali pa je naročil le delno zavarovanje, bremenijo naročitelja vse škodljive posledice, ki bi zaradi tega nastale.

XIV. PLAČILO ZA STORITVE IN POVRAČILO STROŠKOV

37. člen

Špediter ima pravico do plačila za svoje storitve, kot tudi do povračila svojih stroškov.

Plačilo se določa s tarifo ali s posebno pogodbo.

Špediter obdrži pravico zahtevati plačilo od naročitelja tudi tedaj, ko ga naročitelj napoti, da svoje plačilo izterja od tretjih oseb.

Špediter je upravičen, da za svoje storitve, opravljene tujemu naročitelju prejme plačilo in povračilo svojih stroškov v valuti države v kateri je sedež naročitelja ali po dogovoru v kakšni drugi valuti.

Če je špediter pred zastaranjem plačal premalo zaračunano voznino, carinske davščine, skladiščinno, plačilo za podaljšan postanek in podobno, mu je naročitelj dolžan povrniti plačane zneske, če ti stroški niso bili zajeti v skupni vsoti (forfaitna postavka).

Prepoved in drugi ukrepi ne vplivajo na špediterjeve pravice do naročitelja, tako, da ostanejo vse njegove pravice do plačila tudi v teh primerih neprizadete.

Špediterjev račun se mora plačati v roku osmih dni po prejemu, če ni drugače dogovorjeno. Ugovore na račun se mora vložiti v enakem roku.

Kadar se ugovor nanaša le na del računa, se mora nesporni del plačati v roku osmih dni.

Kadar špediter pri izvršitvi naročila založi lastna sredstva, je upravičen do posebne provizije za izdano gotovino, katere višina se določa s tarifo, oziroma po sporazumu z naročiteljem.

XV. ODGOVORNOST ŠPEDITERJA

38. člen

Špediter je ob vsaki priložnosti dolžan ravnati tako, kot to nalagajo naročiteljevi interesi in kot dober gospodarstvenik.

Kadar je v špediterski pogodbi določena skupna vsota (kompletna forfaitna postavka za vse faze špedicije, oziroma prevoza) za izvršitev celotnega naročila o odpravi stvari, sta v njej vsebovana celotno plačilo za vse storitve, tako plačilo iz odprave kot tudi plačilo za prevoz in povračilo vseh drugih stroškov.

V primerih iz prejšnjega odstavka odgovarja špediter tudi za delo prevoznikov in drugih izvajalcev storitev, katerih storitve so bile vsebovane v skupni vsoti navedeni v 2. odstavku tega člena.

V drugih primerih odgovarja špediter za izbiro prevoznika ter za izbiro drugih, s katerimi je v izpolnjevanju naročila sklenil pogodbo (uskладиščenje blaga ipd.), ne pa tudi za njihovo delo, razen če je tako odgovornost prevzel s pogodbo. V teh primerih je špediter dolžan ukreniti vse, kar je potrebno za zavarovanje naročiteljeve pravice do povračila škode.

Špediter, ki zaupa izpolnitev celotnega naročila drugemu špediterju, namesto, da bi ga izpolnil sam, je odgovoren za njegovo delo.

Če špediter sam opravlja tudi druge posle, zajete z naročilom, običaji ali splošnimi pogoji, ima pravice in obveznosti, ki izhajajo iz take vrste poslov.

Če je špediter po naročilu izrecno ali molče pooblaščen zaupati izpolnitev naročila drugemu špediterju ali če je to očitno v naročiteljevem interesu, je odgovoren samo za izbiro drugega špediterja, razen če je prevzel tudi odgovornost za njegovo delo.

Špediter odgovarja za število kosov, kot tudi za označbe posameznih tovorkov, če so vidne. Špediter ne odgovarja za težo, prostornino, kvaliteto, vsebino in vrednost stvari.

Smatra se, da je špediter pravilno opravil storitev, če je pošiljka odpravljena naprej v enakem stanju, kot je bila sprejeta.

Špediter ne odgovarja za škodo, nastalo zaradi višje sile ali lastnosti samih stvari.

Špediter ne odgovarja za nepravilno obračunane voznine ter carinske in druge javne davščine. Špediter je dolžan vložiti reklamacijo le, če to naročitelj izrecno zahteva. V tem primeru je naročitelj dolžan izročiti špediterju prevozne, carinske in druge listine, potrebne za vložitev reklamacije. Špediter je dolžan poslati listine naročitelju v roku treh dni po njihovem prejemu.

Špediter lahko, če je to iz objektivnih razlogov mogoče, na zahtevo naročitelja ter na njegove stroške, račun in rizik vlaga odškodninski zahtevk in vodi spor zoper osebe, s katerimi je v izpolnjevanju naročila za odpravo stvari sklenil pogodbo.

XVI. ZASTAVNA IN PRIDRŽNA PRAVICA

39. člen

Za zavarovanje plačila svojih terjatev, nastalih v zvezi s špeditersko pogodbo, ima špediter zastavno pravico in pridržno pravico na stvareh, ki so mu bile izročene za odpravo in v zvezi z njo, vse dokler jih ima v posesti ali dokler ima v rokah listino, ki mu omogoča razpolaganje z njimi.

Če je pri odpravi udeležen še drug špediter, je ta dolžan skrbeti za poravnavo terjatev ter za uveljavitev zastavne pravice prejšnjih špediterjev.

Če drugi špediter plača špediterjeve terjatve nasproti naročitelju, preidejo te terjatve po samem zakonu nanj, enako pa tudi špediterjeva zastavna pravica. To velja tudi, če drugi špediter plača prevoznikove terjatve.

40. člen

Če so po naročiteljevem nalogu stvari dane na razpolago tretji osebi, ali se morajo tretji osebi izročiti, lahko špediter uveljavlja zastavno pravico za svoje terjatve do tretjih oseb samo, če je terjatev v kakšni zvezi s stvarmi, ki jih ima špediter na tej podlagi v posesti.